

REDNI KONCERT
LJUBLJANSKE FILHARMONIJE
V PONEDELJEK 28. NOVEMBRA 1938

DIRIGENT:

LOVRO MATAČIĆ
DIREKTOR BEOGRAJSKE-OPERE

LJUBLJANSKA FILHARMONIJA

V ponedeljek, dne 28. novembra 1958 ob 8. uri zvečer

VELIKI SIMFONIČNI KONCERT

S P O R E D :

J. S. Bach: Passacaglia
W. A. Mozart: Simfoniija v g-molu
M. P. Musorgski: Noč na golem brdu

O D M O R

Blaž Arnič: Ples čarovnic
Blaž Arnič: Duma, 2. stavek: Adagio
Blaž Arnič: Duma, 3. stavek: Scherzo

Dirigira

LOVRO MATAČIĆ
direktor beograjske opere

I z v a j a

ORKESTER LJUBLJANSKE FILHARMONIJE

VELIKA DVORANA HOTELA UNION

Klavirji

Pianini

Harmoniji

**STEINWAY & SONS
BLÜTHNER
BÖSENDORFER
FÖRSTER HÖLZL
MANBORG**

so nesporno najboljše fabrikati na svetu

Dobite jih samo pri tvrdki

ALFONZ BREZNIK

Majhni obroki - nizka izposojevalnina

Tudi preigrani klavirji na zalogi

Istotam velika izbira vseh glasbil, muzikalij in strun

LOVRO MATAČIĆ
direktor beograjske opere

ZA NAŠE IZLETKE PROBAJAMO
SAMO PRVOVRSNE NARAVNE EUROPINE

BIZJAK

KEKSI

**ZA NAŠE IZDELKE UPORABLJAMO
SAMO PRVOVRSTNE NARAVNE SUROVINE**

BLAŽ ARNIČ

~~PREPROGE
ZAVESE~~

~~TAPETNO
BLAGO~~

ING. ARH. MITJA SVIGELI 1937.

F.K.S. **SOUVAN**
MESTNI TRG 24.

JOHANN SEBASTIAN BACH

PASSACAGLIA

J. S. Bach (1685—1750) je gotovo eden največjih skladateljev vseh časov. Napisal je celo vrsto mojstrovin, a kljub njih močnemu izrazu in vsebinski globini je bil skladatelj po smrti skoraj popolnoma pozabljen. Njegovo umetnost so oživili šele romantiki pred dobrimi sto leti in tedaj so začeli tiskati tudi njegova dela: od 1851 do 1900 so izšla njegova zbrana dela v 46 letnikih! Napisal je izredno mnogo: dva monumentalna Pasijona, okrog dve sto kantat, oratorijev, veliko mašo v h-molu, mnogo kompozicij za orgle, klavir in orkester. Bilo je, kakor da je vsrkal vase vse rezultate glasbenega razvoja pri Italijanih, Francozih, Angležih in Nemcih ter ustvaril v vseh glasbenih oblikah dela, ki predstavljajo vrhunec in zaključek baročne dobe. Njegove orgelske kompozicije so mnogo prirejali za klavir ali orkester. Tudi »Passacaglio« je Bach napisal za orgle, za simfonični orkester pa jo je priredil Goedicke.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

SIMFONIJA V G-MOLU

W. A. Mozart (1756—1791), veliki mojster dunajske klasi-ke, je začel svojo skladateljsko pot že v zgodnji mladosti. Bil je star komaj sedem let, ko je šel na prvo koncertno turnejo (Pariz, London), v osmem letu je napisal tri simfonije, v dvanajstem letu je doživel prvo uprizoritev svoje spevoigre »Bastien in Bastienne«, v dvajsetem letu je doživil velike triumfe s svojimi koncerti in doživel prvi zmagoslavni operni uspeh z »Begom iz Seraja« (na Dunaju, 1782). Svoj vrhunec pa je dosegel leta 1787 z uprizoritvijo »Don Juana«, te »opere vseh oper«, in leta 1788, ko je ustvaril svoja najboljša simfonična dela. Iz tega leta je tudi simfonija v g-molu, srednja treh simfonij, ki jih je napisal Mozart leta 1788 poleti v šestih tednih in jih imenujejo »simfonična trilogija«. Prva je v es-duru, druga v g-molu (končana 25. julija), tretja v c-duru. Ta trilogija pomeni vrhunec in hkrati zaključek Mozartovega simfoničnega ustvarjanja.

STEKLO PORCELAN KERAMIKA

f. KOLLMANN

LJUBLJANA

MODEST PETROVIČ MUSORGI

NOČ NA GOLEM BRDU

M. P. Musorgski (1839—1881) spada v skupino ruskih skladateljev realistov, ki je znana pod imenom »ruska glasbena petorica«: Rimski-Korzakov, Borodin, Kjuj, Balakirjev in Musorgski. To skupino »novotarjev« je vezal odpor proti zapadnoevropski glasbi, proti romantiki je postavljala geslo realizma, ustvarjanja nacionalnega sloga na osnovi ljudske glasbe in pesmi, v operi pa na osnovi motivov iz ruskega življenja. Ta program je dosledno izvedel samo Musorgski: ustvaril je zglede glasbenega realizma in postavil s svojim skladateljskim delom načela, zaradi katerih ga z vso pravico imenujejo utemeljitelja vse evropske moderne. Doraščal je na nepreglednih ravninah pskovske gubernije v pokrajini in med ljudmi, o katerih poje njegova glasba, kot glasbenik pa je bil skorajda samouk — njegovo teoretično znanje je bilo majhno, za umetnostna pravila in izkušnje se skorajda ni menil. Ravno zaradi tega nemara je njegova glasba pravo vtelešenje rusovstva v glasbi, ravno od tod njegova naravna preprostost in neposrednost izraza. Pri njem ne zaslediš nikakih zapadnoevropskih vplivov, vdajal se je le ukazom svojega navdiha. Značilno je njegovo nagnjenje k tragičnemu, k demonskemu, vendar pa podaja vse neproblematično v pristnem, neponarejenem naturalizmu. Zgled realistične opere je ustvaril v svojem poglavitnem delu, v »Borisu Godunóvu«, ki je postal stalen gost vseh opernih repertoarjev, od orkestralnih del pa slovi najbolj simfonija »Noč na golem brdu«.

Največji slovenski denarni zavod
Mestna hranilnica ljubljanska

Lastne rezerve nad din 26,000.000.—

Vse vloge izplačljive brez omejitve!
Dovoljuje posojila proti vknjižbi.

Za vse obveze hranilnice jamči
Mestna občina ljubljanska

Gospod! Gospa!

Za Vas, za Vaše otroke-dijake, za vse družinske člane

papir, pisarniške potrebščine

**nalivna peresa, vse tehnične potrebščine,
šolske in vse tu- in inozemske knjige.**

**Za okras in uporabo kristalne vaze in garniture; odlične izdelke
iz keramike: vaze, svečnike in kipe; umetniške izvirne slike.**

— ? *Kje dobite vse to v
največji izbiri? Pri* **Novi založbi**

v Ljubljani - Kongresni trg 19

BLAŽ ARNIČ

PLES ČAROVNIC

Skladatelj je napisal »Ples« letošnje poletje. Pisan je z mislijo na baletno oblikovanje, na odrsko uprizoritev. Zamisel baleta sloni na ljudski pravljici iz skladateljevega domačega kraja pod Raduho. Pravljica pripoveduje o lahkomiselnem hlapcu, ki je na praznik sv. Rešnjega Telesa dvakrat grešil: ni mu bilo dovolj greha, da si je na ta veliki praznik izrezljal cokle, ampak je šel zvečer še vasovat. Zato so ga kaznovale čarovnice, ki strašijo na razpotju Kogel. Ko je v temni noči prišel do tega razpotja, ga je nenadoma obšla groza. Nebo je zažarelo v nenavadni svetlobi, iz Gozdka pa se prično spuščati proti hlapcu lahne postave — čarovnice. (Tu se začne glasba, ki slika nadaljnji potek zgodbe.) Nenadoma je hlapec ujet v krog samih čarovnic, ki začno plesati okrog njega, sprva umirjeno, nato vedno strastneje, vedno bolj divje. Vabijo ga k plesu, druga za drugo ga potegne v plesni vrtinec, podajajo si ga iz rok v roke. Ples se vedno bolj stopnjuje v divjem tempu, cel kolobar čarovnic pleše s hlapcem, ki mu pojejo neprestano nagajivo pesem: »Putika moja dolga ne poja, ljubica tvoja pa sama leži.« Hlapec mora plesati tako neutrudno, da skoraj obnemore in se mu na nogah razbijejo cokle. Ko se oglasi zvon in posveti prvi pramen jutra, preneha skrivna moč čarovnic, ples se umiri in čarovnice se polagoma umaknejo spet v gorske vrhove, nebo zgubi svoj nenavadni žar, hlapec pa se na razkopanem in razteptanem razpotju šele zdaj zave, kaj se je godilo z njim. »Ples«, ki se začne v pianissimu in se dramatično stopnjuje do svojega viška, se zaključi spet v pianissimu.

Ali potrebujete steklo?

Potem se potrudite k tvrdki

ANTON KRISPER - LJUBLJANA

MESTNI TRG 26

Razni kozarci . . .	din	1.—	kos
kozarci za liker . . .	„	1.—	„
pepelniki	„	3.—	„
krožniki za kompot . . .	„	2.50	„
sklede za kompot . . .	„	9.—	„
krožniki za pecivo . . .	„	2.50	„
sklede za pecivo . . .	„	9.—	„
nastavki	„	10.—	„

Tudi mi lahko danes nudimo čevlje po nizkih cenah

otroški čevlji že od	din	18.—
ženski čevlji z usnjenimi podplati	„	68.—
moški čevlji z usnjenimi podplati, nizki	„	78.—
moški čevlji z usnjenimi podplati, visoki	„	95.—
snežke	„	69.—
gumijasti škornji za dame	„	75.—

ANTON KRISPER - MESTNI TRG 26

BLAŽ ARNIČ

DUMA — DRUGI STAVEK

ADAGIO

Pobudo za to simfonijo je dala Arničju Župančičeva pesnitev »Duma«, ki je že v besedi čudovita simfonija slovenske pokrajine in človeka. Arnič je začel komponirati »Dumo« že za časa svojega študija (1929) v Ljubljani, končal pa jo je v prvi redakciji leta 1931 na Dunaju. Kasneje (1936) pa je začel Arnič s korenito predelavo »Dume«: v mislih na Župančičev tekst je komponiral prve tri stavke svoje simfonije za orkester ter skušal v njih z glasbo ilustrirati opis slovenske zemlje; v četrtem stavku nastopi tudi mešani zbor, vendar bo stavek komponiran tako, da bo izvedba mogoča tudi brez zbora.

Prvi stavek (Allegro) je aprila lani izvajal orkester Ljubljanske filharmonije pod vodstvom beograjskega opernega dirigenta Ivana Brezovška. Drugi in tretji stavek se izvajata danes prvič.

Medtem ko predstavlja prvi stavek »Dume« nekakšno predigro, je drugi stavek (Adagio, napisan v Ljubljani in Varšavi) pesem slovenske zemlje, »pesem vetra in vej in trave in sonca na travi«, slika kmečke idiličnosti in blagoslovljenega polja. V to razpoloženje se oglasi nekaj sovražnega, vetrič napoveduje nevihto, ki s strašno nasilnostjo drvi preko slovenske pokrajine, kakor znamenje vsega, kar drvi ali hoče drveti preko naše zemlje in poteptati našega človeka. Vihar se pomiri, od daleč je še slišati zgublajoče se grmenje, iz viharja vstane spet naša zemlja v prejšnji podobi, preizkušena v neurju, spet se oglasi mirna, vabeča

*„pesem vej in trave in sonca na travi,
pesem hitečih in pesem stoječih valov,
pesem srebrnih in pesem zlatih valov —
pesem potokov in pesem žit.“*

RESTAVRACIJA   SLAŠČIČARNA

KOŠAK

*

PREŠERNOVA 52   TELEFON 44-40

TISKARNA

FRANJO JEREB

CELOVŠKA 14

TELEFON 35-52

BLAŽ ARNIČ

DUMA — TRETJI STAVEK SCHERZO

Naključje je nanese, da je Arnič napisal (letos) tretji stavek svoje simfonije v mestu, kjer je tudi Župančič pisal svojo pesnitev, v Parizu. Medtem ko je Župančič v svoji »Dumi« hotel pogledati domov z jasnim očesom in čutečim srcem, je skušal Arnič v svojem Scherzu ujeti ritem slovenske zemlje, vse tisto, kar daje posebno muziko našim vasem, krajem in ljudem, kar jim daje živahnost in veselje do življenja. V to pesem vasi, v ta ritem vaškega dela se že oglašajo hamburški zvon, s čimer je že naznačen prehod v četrti, zaključni stavek simfonije, ki je deloma že napisan. Scherzo ponovi h koncu glasbeno misel prvega stavka in se zaključi z zmagovito mogočnostjo.

---

*Sveta si, zemlja in blagor mu, komur plodiš —
z oljem mu lečiš razpokano dlan,
škrabce mu polniš in vina mu vračaš za znoj,
daješ sena in otave za vola, ki vlačil je brano,
hodil pred plugom in družno potil se z oračem;
točiš cvetlicam v čaše medu, da pride bučela,
gnana od tajne skrbi spomladi na delo za božič,
ni gospodinje strah mrazov, zakaj nje družina
dvojno obleko ima, in čuješ na tnalu
trlice? In osnutek na stativah čaka že votka.
O tam sveti duh razprostrl je krila nad mizo,
blažen je trud in blažen počitek družini.*

(Iz Župančičeve »Dume«.)

